משחק מושגים בחינוך פיננסי

כיתה ט' • מהדורה חרדית • ערכה להדפסה + מחוון • 7 עמודים • A4

מה בערכה

1. עמוד זה: הוראות למורה.
2. עמודים 2-4: 36 כרטיסי משחק זיכרון (18 מושגים + 18 הגדרות).
3. עמוד 5: דף עבודה "נכון או לא נכון" (12 משפטים).
4. עמוד 6: דף עבודה "חשבון בכיס" (8 בעיות).
5. עמוד 7: מחוון מלא עם דרך הפתרון.

שלוש דרכים לשחק בכרטיסים

- **משחק זיכרון (2-4 תלמידים):** מפזרים את הכרטיסים הפוכים. בכל תור הופכים שניים. מושג + ההגדרה שלו = זוג, והתלמיד לוקח אותם ומשחק שוב.
- **מי אני?** תלמיד מקריא הגדרה, והראשון שאומר את המושג מקבל את הכרטיס.
- **סידור מהיר בקבוצות:** כל קבוצה מקבלת סט ומתאימה את כל הזוגות. הקבוצה המהירה בודקת מול המחוון.

הדפסה

- הדפיסו A4 ב-100% (בלי "התאמה לעמוד"). אפשר בשחור-לבן.
- לכרטיסים: נייר עבה או למינציה. לגזור לאורך הקווים המקווקווים.
- יש גם גרסה אונליין שעובדת בלי אינטרנט:
  https://lamedoti-fin-ed-9.sites.tab.bot/

מקורות הנתונים (נבדקו באוקטובר 2026)

שכר מינימום לנוער מ-1.4.2026: משרד העבודה וכל זכות • שעות עבודה לנוער ומועד תשלום שכר: כל זכות • חוק המזומן: רשות המסים • ביטול עסקה: הרשות להגנת הצרכן. הנתונים מתעדכנים, מומלץ לבדוק בתחילת כל שנה.

חומר חינמי לשימוש חופשי בכיתה. נבנה כהצעה להשלמת המהדורה החרדית של ערכת חינוך פיננסי לכיתה ט'. **בשיתוף lamedoti**

כרטיסי משחק זיכרון ✂ לגזור לאורך הקווים

פס כתום = מושג • פס כחול = הגדרה

אינפלציה	חיסכון	גמ"ח
כרטיס שהכסף יורד בו מהחשבון כמעט מיד בזמן הקנייה	תוכנית שמתאימה בין ההכנסות להוצאות לתקופה מסוימת	כמות מוצר שקונים רוצים ויכולים לקנות במחיר מסוים
ריבית דריבית	חלק מההכנסה ששומרים לעתיד במקום להוציא עכשיו	אישור לגוף מסוים לחייב את חשבון הבנק באופן קבוע
משיכת יתר (מינוס)	הוצאה שחוזרת כל חודש בסכום דומה, כמו שכר דירה	השכר לפני ניכויי החובה

כרטיסי משחק זיכרון ✂ לגזור לאורך הקווים

פס כתום = מושג • פס כחול = הגדרה

הוצאה משתנה	נוהג להפריש עשירית מההכנסה לצדקה	הודעה מזויפת שמנסה להוציא סיסמה או פרטים אישיים
כרטיס חיוב מיידי	קרן שמלווה כסף או חפצים בלי ריבית, לפי כללי הקרן	**ריבית**
תלוש שכר	**הכנסה**	ריבית שמחושבת גם על הריבית שכבר נצברה
מצב שבו מוציאים מהחשבון יותר ממה שיש בו, והבנק גובה ריבית	מסמך שהמעסיק חייב לתת לכל עובד, עם פירוט השכר והניכויים	**הוצאה קבועה**

כרטיסי משחק זיכרון ✂ לגזור לאורך הקווים

פס כתום = מושג • פס כחול = הגדרה

כסף שנכנס, למשל שכר עבודה, מלגה או מתנה	**הוראת קבע**	**פישינג (דיוג)**
שכר ברוטו	**תקציב**	הוצאה שהסכום שלה משתנה מחודש לחודש, כמו מזון
עלייה כללית ומתמשכת במחירים, שמקטינה את כוח הקנייה	**שכר נטו**	**מעשר כספים**
ביקוש	המחיר של הכסף: תשלום על הלוואה או תוספת על פיקדון	השכר שנשאר אחרי הניכויים ונכנס לחשבון

נכון או לא נכון?

סמנו ✓ במשבצת המתאימה. אם המשפט לא נכון, כתבו בשורה איך מתקנים אותו.

שם: _____ כיתה: _____

1. אסור להעסיק נער (מתחת לגיל 18) יותר מ-8 שעות ביום ויותר מ-40 שעות בשבוע.
☐ נכון ☐ לא נכון

2. מותר לשלם לנער פחות משכר המינימום אם הוא מסכים.
☐ נכון ☐ לא נכון

3. שכר חודשי צריך להיות משולם לכל המאוחר עד ה-9 בחודש שאחרי חודש העבודה.
☐ נכון ☐ לא נכון

4. תלוש שכר מגיע רק לעובדים מבוגרים.
☐ נכון ☐ לא נכון

5. בקנייה באינטרנט אפשר בדרך כלל לבטל עסקה תוך 14 יום, ודמי הביטול הם 5% מהמחיר או 100 ₪, הנמוך מביניהם.
☐ נכון ☐ לא נכון

6. הגיעה הודעה "מהבנק" עם קישור שמבקש להקליד סיסמה. כדאי להיענות מהר.
☐ נכון ☐ לא נכון

7. בעסקה של 10,000 ₪ בחנות מותר לשלם 6,000 ₪ במזומן.
☐ נכון ☐ לא נכון

8. ריבית דריבית גורמת לחיסכון לגדול מהר יותר ככל שעובר יותר זמן.
☐ נכון ☐ לא נכון

9. כשיש אינפלציה, 100 ₪ קונים היום יותר משקנו לפני שנה.
☐ נכון ☐ לא נכון

10. גמ"ח מלווה כסף בריבית נמוכה.
☐ נכון ☐ לא נכון

11. משיכת יתר (מינוס) היא בעצם הלוואה מהבנק שעולה ריבית.
☐ נכון ☐ לא נכון

12. כרטיס חיוב מיידי (דביט) עוזר לשמור על התקציב כי הכסף יורד מהחשבון כמעט מיד.
☐ נכון ☐ לא נכון

חשבון בכיס

פתרו וכתבו את דרך החישוב.

1. יהודה הרוויח בחופש 2,400 ₪ ורוצה להפריש מעשר כספים. כמה כסף יפריש?

2. חסכתם 1,000 ₪ בתוכנית עם ריבית דריבית של 5% לשנה. כמה יהיה בחיסכון אחרי שנתיים?

3. הכנסה חודשית של משפחה: 3,000 ₪. הוצאות קבועות: 1,800 ₪. הוצאות משתנות: 900 ₪. כמה נשאר לחיסכון?

4. ספר עולה 80 ₪ ויש עליו הנחה של 25%. כמה תשלמו?

5. קונים בחנות ריהוט ב-10,000 ₪. מה הסכום הגבוה ביותר שמותר לשלם במזומן?

6. נער בן 15 עבד 12 שעות. שכר המינימום לשעה עד גיל 16 (מ-1.4.2026) הוא 26.07 ₪. כמה ברוטו מגיע לו לפחות?

7. סל קניות עלה 500 ₪. האינפלציה בשנה הייתה 3%. כמה יעלה אותו סל בערך אחרי שנה?

8. ביטלתם קנייה באינטרנט של מוצר ב-1,500 ₪ (בלי פגם). מה דמי הביטול המקסימליים?

מחוון למורה

כרטיסים: מושג והגדרה

מושג	הגדרה
תקציב	תוכנית שמתאימה בין ההכנסות להוצאות לתקופה מסוימת
הכנסה	כסף שנכנס, למשל שכר עבודה, מלגה או מתנה
הוצאה קבועה	הוצאה שחוזרת כל חודש בסכום דומה, כמו שכר דירה
הוצאה משתנה	הוצאה שהסכום שלה משתנה מחודש לחודש, כמו מזון
חיסכון	חלק מההכנסה ששומרים לעתיד במקום להוציא עכשיו
ריבית	המחיר של הכסף: תשלום על הלוואה או תוספת על פיקדון
ריבית דריבית	ריבית שמחושבת גם על הריבית שכבר נצברה
גמ"ח	קרן שמלווה כסף או חפצים בלי ריבית, לפי כללי הקרן
מעשר כספים	נוהג להפריש עשירית מההכנסה לצדקה
אינפלציה	עלייה כללית ומתמשכת במחירים, שמקטינה את כוח הקנייה
שכר ברוטו	השכר לפני ניכויי החובה
שכר נטו	השכר שנשאר אחרי הניכויים ונכנס לחשבון
תלוש שכר	מסמך שהמעסיק חייב לתת לכל עובד, עם פירוט השכר והניכויים
כרטיס חיוב מיידי	כרטיס שהכסף יורד בו מהחשבון כמעט מיד בזמן הקנייה
הוראת קבע	אישור לגוף מסוים לחייב את חשבון הבנק באופן קבוע
משיכת יתר (מינוס)	מצב שבו מוציאים מהחשבון יותר ממה שיש בו, והבנק גובה ריבית
פישינג (דיוג)	הודעה מזויפת שמנסה להוציא סיסמה או פרטים אישיים
ביקוש	כמות מוצר שקונים רוצים ויכולים לקנות במחיר מסוים

נכון או לא נכון

1	נכון. זה הכלל הבסיסי בחוק עבודת הנוער (בני 16 ומעלה במקום עבודה של 5 ימים: עד 9 שעות ביום, ועדיין עד 40 בשבוע).
2	לא נכון. שכר המינימום הוא חובה בחוק, גם אם העובד מסכים לפחות.
3	נכון. כך קובע חוק הגנת השכר.
4	לא נכון. כל עובד, גם נער שעובד בחופש, זכאי לתלוש שכר.
5	נכון (יש מוצרים שאינם ניתנים לביטול, למשל מזון).
6	לא נכון. זה סימן מובהק לפישינג. לא לוחצים, ומתקשרים לבנק במספר הרשמי.
7	לא נכון. בעסקה מעל 6,000 ₪ עם עוסק מותר במזומן רק הנמוך מבין 6,000 ₪ ו-10% מהעסקה, כלומר 1,000 ₪.
8	נכון. בכל תקופה הריבית מחושבת גם על הריבית שנצברה.
9	לא נכון. באינפלציה המחירים עולים, ולכן אותו סכום קונה פחות.
10	לא נכון. גמ"ח מלווה בלי ריבית בכלל.
11	נכון. לכן כדאי לתכנן תקציב ולהימנע ממינוס.
12	נכון. רואים מיד כמה נשאר בחשבון.

חשבון בכיס

1	**240 ₪**	2,400 × 10% = 240
2	**1,102.50 ₪**	1,000 × 1.05 × 1.05 = 1,102.50
3	**300 ₪**	3,000 − 1,800 − 900 = 300
4	**60 ₪**	80 × 75% = 60
5	**1,000 ₪**	10% מתוך 10,000 ₪ הם 1,000 ₪, פחות מ-6,000 ₪
6	**312.84 ₪**	12 × 26.07 = 312.84
7	**515 ₪**	500 × 1.03 = 515
8	**75 ₪**	5% מתוך 1,500 ₪ הם 75 ₪, פחות מ-100 ₪